

УДК 94,477

DOI 10.31654/2520-6966-2019-11i-94-83-93

А. О. Магомедов

аспірант кафедри історії України

Ніжинського державного університету ім. М. Гоголя

e-mail: magomed0ff@ukr.net

<https://orcid.org/0000-0002-5936-2386>

Політична взаємодія на шляху євроінтеграційних прагнень України та підтримка НАТО необхідних для цього реформ

У статті досліджується питання проведення ключових реформ, необхідних для повноцінної підготовки України до вступу в Європейський Союз. Розглянуто ключові проблемні питання стосовно територіальних втрат України, що припали на період збройного протистояння з РФ, та визначення можливих варіантів подальшої долі цих територій. Проаналізовано діяльність країн "Нормандської четвірки" як найбільш дієвого інструмента дипломатичного впливу НАТО на Москву в контексті врегулювання ситуації на Сході України. Проаналізовано попередні історичні форми протистояння Північноатлантичного Альянсу з Радянським Союзом, правонаступником якого на сьогодні є Російська Федерація, в період "холодної війни". Розглянуто позитивні і негативні сторони, що відбувались у цей період та стали наслідком такої ворожнечі. Досліджено значення реформування оборонного та безпекового секторів держави в контексті збройної агресії російсько-терористичних військ на території Донецької та Луганської областей. Охарактеризовано діяльність Організації з безпеки та співробітництва в Європі крізь призму участі її представників у діяльності спеціальної моніторингової місії ОБСЄ на лінії розмежування між силами АТО/ООС та бойовиками так званих "ДНР" і "ЛНР"; сприяння спостерігачів ОБСЄ недопущенню порушення режиму припинення вогню, моніторингу обстрілів із заборонених "Мінськими домовленостями" калібрів, надання гуманітарної допомоги місцевому населенню, що постраждало від обстрілів. Особливу увагу звернуто на політичні кроки, спрямовані на повернення Україною до свого складу окупованої росіянами Автономної Республіки Крим. Вказано на роль фактора міжнародно-правового впливу як виняткової та єдиної можливості повернення Криму в статус української території шляхом використання інституційних механізмів міжнародних судових інстанцій, юрисдикцію яких визнано Росією. Висвітлено окремі аспекти міжнародно-правової бази створеної з метою вирішення ситуацій пов'язаних з порушеннями територіальної цілісності держав внаслідок військових конфліктів. Зазначено про безальтернативність європейського вибору України, як показника прагнень українського народу

позбутися "привиду" радянської минувшини, з поступовим перетворенням держави в гідного, повноправного члена європейського співтовариства. Опрацьовано матеріали досліджень науковців, що вивчають питання взаємодії України та НАТО, а також, вплив останнього на політичні процеси, що відбуваються в країнах-членах Альянсу та державах, які мають намір приєднатися до єдиної європейської колективної системи безпеки.

Ключові слова: НАТО, Північноатлантичний Альянс, Партнерство заради миру, реформи, Нормандський формат, кібербезпека, Організація Варшавського Договору, "холодна війна", Організація з безпеки та співробітництва у Європі, Гельсінський акт.

Питання політичної взаємодії між Україною та Північноатлантичним альянсом домінує у відносинах нашої держави та НАТО. Саме на політико-дипломатичному аспекті співробітництва акцентує свою увагу керівництво Альянсу, вимагаючи від української влади проведення дієвих реформ, що мають втілитися в життя проект мирного вирішення збройного конфлікту на Сході України, повернення Кримського півострова, стабілізації суспільно-політичної та соціально-економічної ситуації, захисту прав та свобод людини і громадянина в демократичній Україні. Виконання цих вимог має сприяти входженню нашої держави до Європейського співтовариства і втіленню в життя прагнень українського народу. Оскільки процес інтеграції України в ЄС є справою тривалою, динамічною та залежить від багатьох факторів, які недостатньо досліджені вітчизняною історичною наукою, створюється можливість для більш детального вивчення **даної проблематики**.

Аналізом досліджень питання політичної взаємодії на рівні Україна – НАТО займався О. І. Соскін. У своїй статті "Членство в НАТО – найперше завдання України на шляху до впровадження євроатлантичної моделі розвитку" він акцентує увагу на безпековому факторі при прийнятті кінцевого рішення щодо членства країни в ЄС [4, с. 52]. Здатність держави ефективно протистояти зовнішнім і внутрішнім загрозам власній безпеці є вищою оцінкою ціннісних критеріїв відбору партнерів у межах євроатлантичного співробітництва. Цікавою є праця Г. В. Ситника "Державно-управлінські аспекти співробітництва України з Північноатлантичним альянсом", у якій проаналізовано характер взаємовідносин між адміністративними структурами Альянсу та органами державної влади України в розрізі прийняття та втілення в життя спільних проектів у суспільно-політичній та оборонній сферах. Б. М. Тарасюк у статті "Перспективи вступу України в ЄС і НАТО: організаційно-правові аспекти" охарактеризував реальні хронологічні межі та основоположні реформи, які мають гарантувати Україні місце в Північноатлантичному альянсі [6, с. 7]. Британський

дослідник С. Ф. Джердж у своїй роботі "Процес трансформації НАТО та можливості для України" зазначає, що паралельно з українськими реформами проводимо курс, який спрямований до членства в НАТО та в структури ЄС. Організація змінюється під впливом тих процесів, які відбуваються як усередині її держав-членів, а також залежить від регіональних та світових геополітичних процесів [1, с. 96]. Це своєю чергою, на думку вченого, може корегувати вимоги Альянсу до потенційних кандидатів на вступ, зокрема й Української держави.

Водночас недостатньо дослідженим залишається питання сприяння з боку НАТО історичному прагненню України посісти гідне місце серед країн-членів Європейського Союзу шляхом участі Альянсу в організації та веденні дипломатичних перемовин щодо врегулювання ситуації на Сході України, допомоги у визначенні потенційної лінії поведінки у відносинах із РФ.

Метою цієї статті є бажання проаналізувати та визначити головні складові політико-дипломатичної взаємодії між Україною та НАТО в контексті її членства в ЄС.

У статті використано порівняльно-історичний, історико-описовий, історико-оглядовий, логічний та інші **методи** дослідження вказаної проблематики.

Таким чином, політико-дипломатичний аспект двосторонньої співпраці на рівні Україна – НАТО відіграє важливу роль у реалізації прагнень української держави на шляху її вступу до Європейського Союзу. Існує чіткий взаємозв'язок між військово-політичним блоком трансатлантичного співробітництва та регіональною міждержавною структурою, яка охоплює значну частину європейського континенту і до складу якої входять найбільш розвинені європейські держави. Головна увага ЄС зосереджена на здійсненні економічної та політичної співпраці з посиленням подальших інтеграційних кроків у напрямку створення наддержавного утворення. За своїм характером та функціональними особливостями НАТО та ЄС утворюють єдине ціле, в якому Північноатлантичний альянс є політико-мілітарною складовою [3, с. 22], а ЄС – цивільною, що включає в себе політичний, економічний, ідеологічний, соціальний, культурний та інші компоненти.

Сучасна практика показує, що вступу до ЄС передують вступ в НАТО. Європейські безпекові пріоритети посідають основоположне місце в критеріях, яким має відповідати країна-кандидат на членство в ЄС.

До подій весни-літа 2014 року український безпековий сектор взагалі не відповідав загальноприйнятим стандартам НАТО. Вимоги Генерального секретаря Альянсу Андерса Фог Расмусена не враховувалися керівництвом держави при проведенні реформ силового

блоку. Згодом багаторічна руйнація правоохоронної системи та армії виявилася під час окупації АР Крим і в нездатності адекватно протистояти активно поширюваному сепаратистському руху у південно-східних регіонах України, який переріс у збройне протистояння на території Донецької та Луганської областей. Ціною таких прорахунків стали тисячі загиблих, поранених, зниклих безвісти. Сотні тисяч сімей були змушені залишати свої домівки і вже в статусі внутрішньо переміщених осіб облаштовувати життя на мирній території держави.

Починаючи з 2014 року відбувається процес постійного динамічного поглиблення політичних взаємовідносин між Україною та НАТО. У межах робочого діалогу двостороннього партнерства визначено дорожню карту заходів з реформування сектору національної безпеки України. Передовсім реформування зачепить діяльність таких структур, як Служба безпеки України, Служба зовнішньої розвідки України, продовжаться зміни у новій Національній поліції України та низці інших органів. Головними параметрами, покладеними в основу оновлення діяльності вищевказаних органів, стали: посилення цивільного демократичного контролю за діяльністю цих структур; уніфікація системи правоохоронних органів, що полягає у ліквідації невластивих їм функцій; підвищення рівня інформаційної віддачі; підвищення професійного рівня співробітників тощо [10].

Також паралельно проводиться реалізація програми антикорупційних заходів у середовищі органів державної влади, місцевого самоврядування і того ж таки силового блоку. Програма фінансується через Офіс зв'язку НАТО в Україні (кошти, виділені з бюджету Альянсу) та цільові фонди ЄС. Боротьба з поширенням та протидією корупційним проявам відповідно до ініціативи має двосторонню спрямованість. З одного боку, це діяльність створених у 2015 році антикорупційних органів НАБУ та НАЗК, які, за задумом авторів, є молодими, а отже, політично незаангажованими без проявів корупційних нахилів. З іншого боку, на антикорупційному фронті виступають громадські антикорупційні організації, наприклад "Центр протидії корупції", "СТОП-корупція", міжнародна "Amnesty International" та ін. Фінансування цих організацій також відбувається за рахунок іноземних грантових коштів. Своєю чергою це унеможливорює ситуацію впливу на діяльність громадських структур з боку посадових осіб органів влади з метою створення антикорупціонерами позитивного іміджу для останніх.

Безумовно, боротьба з корупційними проявами повинна мати пріоритетну позицію в списку першочергових заходів реагування та стабілізації соціально-економічного і суспільно-політичного становища в державі. Проте штучне роздмухування низки корупційних злочинів із

висвітленням їх у засобах масової інформації для більшого суспільного резонансу має зворотний ефект. Після того як фігуранти корупційних кримінальних проваджень виходять із-за ґрат на свободу, а згодом поновлюються на своїх посадах, звичайні громадяни розчаровуються в державі, її здатності протистояти зовнішнім і внутрішнім загрозам. Із часом у людей починає зникати відчуття власної захищеності [7, с. 49]. Окрім безпекових та антикорупційних реформ в Україні, Північноатлантичний альянс у межах процесу політичної взаємодії акцентує увагу на необхідності проведення нової конституційної реформи, яка має ліквідувати положення про позаблоковий статус України, що передбачений нормами діючого Основного закону від 28.06.1996 року. Далі концепцією конституційних змін передбачено необхідність установа балансу, рівноваги між законодавчою і виконавчою гілками влади та Президентом України, який має відповідати за паритет, урівноважувати й не допускати конфронтацій між ними. Сам Президент повинен зосереджувати свої пріоритети на зовнішніх представницьких функціях і ролі Верховного головнокомандувача ЗСУ. Конституційна реформа має розпочатися вже після початку роботи парламенту, який буде обиратися у жовтні 2019 року. Цілком імовірно, що ця реформа також порушить проблему визначення статусу захоплених у нас територій із наданням відповідної правової оцінки. Зміни пов'язані з переформатуванням АТО в ООС та подальшим "заморожуванням" збройного конфлікту, що зводить нанівець наміри стосовно швидкого повернення окупованих районів Донецької та Луганської областей до складу України. Певне занепокоєння, на нашу думку, може викликати прогнозоване лояльне ставлення НАТО до запровадження федеративного устрою в Україні, що за своєю суттю буде означати часткову втрату державного суверенітету з одночасним поширенням сепаратистських настроїв у західних регіонах держави зі значною кількістю румунської, угорської, словацької та польської національних меншин, які прагнуть до об'єднання з "колишніми" батьківщинами.

Досі залишається до кінця не з'ясованим питання АР Крим, який навіть після анексії РФ в очах світової спільноти залишається частиною території Української держави, незаконно відібраною російськими окупантами після проведення 16 березня 2014 року так званого "референдуму" про приєднання до Російської Федерації. Але реальний стан справ засвідчує про наміри російського агресора назавжди залишитися на півострові. Постійне нарощування військової присутності у Криму, розміщення балістичних ракет, здатних нести ядерний заряд, будівництво Керченського мосту, який стане стратегічною

артерією, що поєднає півострів з материковою частиною РФ, вказує на бажання окупантів створити постійно діючу артерію, яка дозволить контролювати Крим, незважаючи на всі перепони [3, с. 37]. Найбільш оптимальним варіантом вирішення проблеми статусу Криму є санкційний тиск міжнародної спільноти, що може спричинити перемовини з грошової компенсації Україні за втрачену територію та ресурси. Пряме військове протистояння між Україною та Росією створить загрозу нової окупації материкової частини території Української держави через значний дисбаланс сил та ресурсів між ворожими сторонами і є небажаним для Північноатлантичного Альянсу наслідком, що може вплинути на дестабілізацію суспільно-політичної ситуації в регіоні Південно-Східної Європи. Висловлюючи занепокоєння, керівництво Альянсу на чолі з діючим Генеральним секретарем НАТО Єнсом Столтенбергом все одно не наважиться на радикальні рішучі дії, що можуть призвести до нового загострення збройного конфлікту з РФ. У будь-якому разі саме конституційні зміни мають закріпити реальне ставлення української влади до невідконтрольних їй територій держави й усвідомлення нею необхідності проведення вкрай непопулярних, але надзвичайно потрібних заходів, спрямованих на збереження української державності, територіальної цілісності, суверенітету.

На тлі почастішання хакерських втручань у роботу інформаційних систем та ресурсів органів державної влади, місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій різних форм власності постає питання забезпечення захисту цих складових елементів від несанкціонованих втручань. У межах Програми партнерства технічними спеціалістами НАТО надається активна допомога у налагодженні системи кібербезпеки в умовах інформаційної війни як різновиду гібридної війни, яка ведеться РФ проти України. Особливо актуальним це питання стає при підготовці до президентських і парламентських виборів. США під час президентської виборчої кампанії 2016 року зазнали хакерської атаки на бази даних виборців, що свідчить про непередбачуваність кіберзлочинів і незахищеність автоматизованих систем перед інформаційними загрозами навіть найбільш потужних держав світу. Україні може загрозувати подібний сценарій, оскільки наші системи комп'ютерного захисту у повному обсязі не відповідають світовим стандартам кібербезпеки, а події червня 2017 року, коли інформаційні системи України та низки інших держав атакував комп'ютерний вірус нового покоління "Petya", є яскравим прикладом. Тому спільними з НАТО зусиллями можна організувати ефективний захист від спроб несанкціонованого втручання в комп'ютерно-інформаційні мережі України [9, с. 5].

Особливо актуальним є питання участі країн-членів Північно-атлантичного альянсу, зокрема Німеччини та Франції, в зустрічах "Нормандської четвірки", у яких разом з українським Президентом П. Порошенком, Президентом РФ В. Путіним брали участь канцлер Німеччини А. Меркель та Президент Франції Ф. Оланд, а згодом – новообраний Е. Макрон. Під час цих зустрічей відбуваються перемовини щодо пошуку шляхів урегулювання конфлікту на Сході України. Результатом низки проведених зустрічей і телефонних перемовин стало підписання перших, а трохи згодом, 11–12 лютого 2015 року, других "Мінських угод" з метою деескалації збройного конфлікту на території Донецької та Луганської областей. Під вказаними угодами, крім чотирьох голів держав, свої підписи поставили члени Контактної групи, до складу якої входять представники України, РФ, ОБСЄ та ватажки т. зв. "ЛНР" та "ДНР". Цими угодами передбачено завершення активної фази бойових дій (після "Дебальцівського котла"), відведення важкого озброєння калібру більше 100 мм, повне припинення вогню на лінії розмежування і перехід протистояння в дипломатичну площину. Протягом 2015–2018 років "Нормандська четвірка" та Контактна група на зустрічах у м. Мінськ (Республіка Білорусь) неодноразово домовлялися про повне припинення вогню на лінії розмежування і звільнення заручників. Суттєвих змін, які б засвідчили просування у вирішенні питання звільнення окупованих російсько-терористичними військами територій, досягнуто не було. А нетривалі перемир'я постійно порушувалися бойовиками майже відразу після їх оголошення. Ситуацію може змінити переформатування кількісного складу "Нормандського формату" шляхом приєднання до перемовин США, що є найбільш потужною в політичному, економічному та військовому відношенні країною-членом НАТО.

Враховуючи, що Україна ще з 1994 року є країною-партнером Альянсу, участь найбільш потужних країн-членів НАТО у врегулюванні збройного конфлікту на Сході України з позитивними наслідками для нашої держави буде підтвердженням ефективності функціонування Північноатлантичного альянсу в сучасних умовах та його здатності протистояти будь-яким військовим загрозам регіональній та світовій стабільності [3, с. 49]. Юридичних підстав військового втручання військ НАТО в конфлікт на території Донецької та Луганської областей немає. Відповідно до положень ст. 5 Вашингтонського договору про заснування Північноатлантичного альянсу, право на військовий захист мають лише держави-члени військово-політичного блоку. Проте використання політико-дипломатичних механізмів при вирішенні питання припинення збройного конфлікту на Сході України країнами Альянсу є найбільш дієвим інструментом, здатним показати реальні

важелі впливу НАТО на геополітичні процеси, що відбуваються в сучасному світі [3 с. 46].

Так, Північноатлантичний Альянс вже 2016 року офіційно визнав Російську Федерацію країною-агресором, що прямо загрожує геостратегічним інтересам НАТО в країнах Східної Європи та басейну Чорного моря. Відбулось повернення до ситуації, що склалася після закінчення Другої світової війни і увійшла в історію людства під терміном "холодна війна". Цей термін охарактеризував усю "багатомаїтність" протиріч, які склалися між Радянським Союзом і країнами "соціалістичного табору", з одного боку, та Сполученими Штатами Америки, Канадою і державами Західної Європи, з іншого, які хронологічно тривали протягом другої половини 1940–1980-х років. Відбулося зіткнення двох систем політико-ідеологічних систем, що історично суперечать одна одній. Створення СРСР у 1955 році Організації Варшавського Договору (далі – ОВД), яка проіснувала до самого розпаду Радянського Союзу у 1991 році, поклало початок політико-мілітарному протистоянню соціалістичної (комуністичної) та капіталістичної формацій. Тепер же у Північноатлантичного Альянсу, створеного ще 1949 року, з'явився реальний організаційно сформований супротивник. Через те що будь-яких форм прямого військового зіткнення між обома таборами за всі десятиліття жодного разу не трапилось, протистояння набуло т. зв. "холодного" характеру. Результатом "холодної війни" як явища світової історії ХХ століття стали низка негативних та позитивних моментів. До негативних в першу чергу слід віднести розробку ядерної, термоядерної зброї і подальшу "гонку озброєнь", що поставила під загрозу існування людської цивілізації на планеті Земля, низка локальних збройних конфліктів у країнах Азії та Африки, жертвами яких стали тисячі невинних людей (найбільш відомий приклад війна у В'єтнамі 1964–1973 років та війна в Афганістані 1979–1989 років). До позитивних аспектів протистояння між НАТО та Радянським Союзом став розвиток космічних технологій, вихід людини у відкритий космос, винайдення Інтернету. Окремо уваги заслуговує паралельне формування у 1960-х роках спільного безпекового простору, апогеєм якого стало формування протягом 1969–1975 років Організації з безпеки та співробітництва в Європі (далі – ОБСЄ) і підписання у м. Гельсінкі 1 серпня 1975 року Заключного акту з питань організації безпеки та співробітництва в Європі. Саме ОБСЄ з самого початку війни на Сході України у 2014 році виступає головною рушійною силою, яка здійснює моніторинг та контроль за виконанням режиму припинення вогню між силами АТО/ООС і російсько-терористичними військами так званих "ЛНР" та "ДНР".

Таким чином, підводячи підсумки дослідження вищезначеного питання, можна зробити наступний висновок. Сприяння НАТО в організації допомоги Україні в її протистоянні з російським агресором за великим рахунком має досить давню передісторію і націлене на захист демократичних цінностей суверенної держави. Одним з пріоритетів Альянсу при досягненні поставленої мети є формування в державі стійкої політичної системи, орієнтованої на сумісне існування органів державної країни й інститутів громадянського суспільства, оскільки лише такий тандем дає змогу давати гідну відсіч усіякого роду зазіханням на державний суверенітет та територіальну цілісність. Врахування досвіду попереднього протистояння НАТО з СРСР у період "холодної війни" може дати позитивний результат при вирішенні військового конфлікту на території Донецької та Луганської областей за участю Російської Федерації шляхом застосування міжнародного правового інструментарію, до якого слід віднести можливості моніторингової місії ОБСЄ на Донбасі, військових радників НАТО в Україні, дипломатичний корпус країн-членів Альянсу та миротворців ООН як найбільш дієвого механізму врегулювання, альтернативи якому не існує.

Література

1. Джердж С. Ф. Процес трансформації НАТО та можливості для України / за заг. ред. С. Ф. Джерджа. Київ: ТОВ "Видавництво "Синопис", 2015. 156 с.
2. Калініна Л. Г., Онаць О. В. Європейська та євроатлантична інтеграція України. Київ, 2014. 306 с.
3. Соболев А. А. Міжнародна обстановка та виклики безпеки для України. *Воєнна безпека України на межі тисячоліть*. Київ: СтилоС, 2013. С. 7–57.
4. Соскін О. І. Членство в НАТО – найперше завдання України на шляху до впровадження євроатлантичної моделі розвитку. *Економічний часопис – XXI ст.* 2016. № 3–4. С. 47–59.
5. Сунгуровський М. П. Україна – НАТО: результати очікувань. *Національна безпека і оборона*. 2016. № 8. С. 2–6.
6. Тарасюк Б. М. Перспективи вступу України в ЄС і НАТО: організаційно-правові аспекти. *Євроатлантикінформ*. 2016. № 5. С. 7–8.
7. Хандогій В. В. Євроатлантична інтеграція України: реалії та перспективи. *Україна – НАТО*. 2015. № 2. С. 45–51.
8. Черноусенко О. Ю. Партнерство Україна – НАТО: еволюція розвитку. *Політика і час*. 2015. № 10. С. 18–27.
9. Шутов О. Г. Поступ України до НАТО: крок вперед чи рух на місці? *Військо України*. 2017. № 3. С. 4–7.
10. Офіційний сайт Міністерства закордонних справ України. URL: <http://mfa.gov.ua/about-ukraine/org-in-Ukraine/472> 12.01.2019/.

References

1. Dzherdzh, S. F. (Eds.) (2015). *Proces transformaciyi NATO ta mozhливosti dlya Ukrainy* [The process of NATO transformation and opportunities for Ukraine]. Kyiv [in Ukrainian].
2. Kalinina, L. G., Onac, O. V. (2014). *Yevropejska ta yevroatlantichna integraciya Ukrainy* [European and Euro-Atlantic integration of Ukraine]. Kyiv [in Ukrainian].
3. Sobolev, A. A. (2013). *Mizhnarodna obstanovka ta vikliki bezpeki dlya Ukrainy* [International situation and security challenges for Ukraine]. *Voyenna bezpeka Ukrainy na mezhi tisyacholit* [Military security of Ukraine at the turn of the millennium]. Kyiv [in Ukrainian].
4. Soskin, O. I. (2016). *Chlenstvo v NATO – najpershe zavdannya Ukrainy na shlyahu do vprovadzhennya yevroatlantichnoyi modeli rozvitku* [Membership in NATO is the first task of Ukraine on the way to implementing the Euro-Atlantic development model]. *Ekonomichnij chasopis – XXI st.* [Economic magazine – XXI century]. № 3–4. 47–59 [in Ukrainian].
5. Sungurovskij, M. P. (2016). *Ukrayina – NATO: rezultati ochikuvan* [Ukraine-NATO: Results of Expectations]. *Nacionalna bezpeka i oborona* [National Security and Defense]. № 8. 26 [in Ukrainian].
6. Tarasyuk, B. M. (2016). *Perspektivi vstupu Ukrainy v YeS i NATO: organizacijno-pravovi aspekti* [Prospects of Ukraine's accession to the EU and NATO: organizational and legal aspects]. *Yevroatlantikinform* [Euroatlantikinform]. № 5. 7–8 [in Ukrainian].
7. Handogij, V. V. (2015). *Yevroatlantichna integraciya Ukrainy: realiyi ta perspektivi* [Euro-Atlantic integration of Ukraine: realities and prospects]. *Ukrayina – NATO* [Ukraine – NATO]. № 2. 45–51 [in Ukrainian].
8. Chernousenko, O. Yu. (2015). *Partnerstvo Ukrainy – NATO: evolyuciya rozvitku* [Партнерство Україна – НАТО: еволюція розвитку]. *Politika i chas* [Politics and time]. № 10. 18–27 [in Ukrainian].
9. Shutov, O. G. (2017). *Postup Ukrainy do NATO: krok vpered chi ruh na misci?* [Ukraine's move to NATO: a step forward or a move on the ground?]. *Vijsko Ukrainy* [The troops of Ukraine]. № 3. 4–7 [in Ukrainian].
10. *Oficijnij sayt Ministerstva zakordonnih sprav Ukrainy* [Official site of the Ministry of Foreign Affairs of Ukraine]. URL: <http://mfa.gov.ua/about-ukraine/org-in-Ukraine/472> 12.01.2019/ [in Ukrainian].

A. O. Magomedov

3 year graduate student at the Department of History of Ukraine
Nizhyn Mykola Gogol State University
magomedoff@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0002-5936-2386>

Political interaction on the path of Ukraine's European integration aspirations and NATO support for the reforms needed for this

This article explores the issue of key reforms necessary for the full preparation of Ukraine to join the European Union. The key of concern regarding the territorial losses of Ukraine, which fell

during the period of armed confrontation with Russian Federation and determine possible options for the future fate of these territories. Analyzed the activities of the countries of the "Normandy Four", as the most effective tool of NATO's diplomatic influence on Moscow in the context of resolving the situation in the East of Ukraine. Analyzed the historical forms of confrontation of the North-Atlantic Alliance with the Soviet Union, whose legal successor is currently the Russian Federation during the "Cold War". Considered the positive and negative aspects that occurred during the period and became the result of such hostility. The importance of reforming the defense and security sector of the state in the context of armed aggression of Russian-terrorist troops in the territory of Donetsk and Luhansk regions is researched. The work of the Organization for Security and Cooperation in Europe, through the prism of the participation of its representatives in the activities of the special monitoring mission of the OSCE on the line of separation between the ATO/OS forces and the militants of the so-called "DNR" and "LNR". Promoting OSCE observers to prevent violations of the cease-fire regime, monitoring of shelling of mines prohibited by the Minsk accords, provision of humanitarian aid to the affected population of the country. Particular attention was paid to the political steps aimed at returning Ukraine to the Russian-occupied Autonomous Republic of Crimea. It is indicated for the role of the factor of international legal influence as an exclusive and united possibility of the Crimea's return to the status of Ukrainian territory by using the institutional mechanisms of international judicial instances whose jurisdiction is recognized by Russia.

Key words: NATO, North-Atlantic Alliance, Partnership for Peace, reforms, Normandy Four, cyber security, Organization of the Warsaw Treaty, "cold war", Organization for Security and Cooperation in Europe, Helsinki Act.